

Regionstyrelsen

Årlig prövning enligt förstärkt uppsikt i Region Gotlands hel- och delägda aktiebolag avseende verksamhetsåret 2024

Förslag till beslut

- Verksamheten som AB Gotlandshem med dotterbolag har bedrivit under 2024 bedöms vara förenlig med det fastställda ändamålet och har utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.
- Verksamheten som Wisby Strand Congress & Event AB har bedrivit under 2024 bedöms vara förenlig med det fastställda ändamålet och har utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.
- Verksamheten som Gotlands Energi AB med dotterbolag har bedrivit under 2024 bedöms vara förenlig med det fastställda ändamålet och har utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.
- Verksamheten som Gotlands Filmfond AB (svb) har bedrivit under 2024 bedöms vara förenlig med det fastställda ändamålet och har utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.
- Verksamheten som Almi företagspartner Gotland AB har bedrivit under 2024 bedöms vara förenlig med det fastställda ändamålet och har utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.
- Verksamheten som Gotland Grönt Centrum AB (svb) har bedrivit under 2024 bedöms vara förenlig med det fastställda ändamålet och har utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

Sammanfattning

Regionstyrelsen ska enligt 6 kap. 9§ Kommunallagen årligen pröva om den verksamhet som regionens aktiebolag bedrivit under föregående kalenderår varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Om regionstyrelsen i sin prövning finner att så inte är fallet ska regionstyrelsen lämna förslag till regionfullmäktige om nödvändiga åtgärder.

Granskningen avser Region Gotlands helägda bolag och de delägda aktiebolag där regionen har ett betydande inflytande, det vill säga att röstinnehavet i bolaget överstiger 20 %. Dessa bolag ingår i regionkoncernen och benämns koncernföretag. Under verksamhetsåret 2024 utgjordes koncernföretagen av sex hel- eller delägda aktiebolag.

Regionstyrelseförvaltningen bedömer att den verksamhet som bedrivits i de hel- och delägda aktiebolagen med, i förekommande fall dotterbolag, under 2024 är förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och att arbetet i bolagen har utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

Ärendebeskrivning

Regionstyrelsen är regionens ledande förvaltningsorgan och har ett övergripande ansvar för hela den kommunala och regionala verksamheten inklusive koncernföretagen och för Region Gotlands ekonomiska ställning.

Bestämmelsen i 6 kap 9§ Kommunallagen (KL) innebär en förstärkt uppsiktsplikt för regionstyrelsen när det gäller tillsyn av regionens aktiebolag. Regionstyrelsen ska i årliga beslut pröva om verksamheten i de bolag som omfattas av 10 kap 2 § i KL under föregående kalenderår varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Om regionstyrelsen finner att så inte är fallet ska regionstyrelsen lämna förslag till regionfullmäktige om nödvändiga åtgärder.

Kommunalt ändamål och kommunala befogenheter

Ett kommunalt bolag får bara ägna sig åt sådan verksamhet som ryms inom kommunens ansvarsområde. Det kommunala ändamålet talar om vad verksamheten syftar till att åstadkomma, till exempel att tillgodose behovet av bostäder. De kommunala befogenheter styr på vilket sätt verksamheten får bedrivas, till exempel enligt självkostnadsprincipen eller enligt affärsmässiga principer.

För delägda bolag ska enligt 10 kap 4 § KL fullmäktige se till att bolaget blir bundet av de villkor gäller helägda bolag i en omfattning som är rimlig med hänsyn till andelsförhållandena, verksamhetens art och omständigheterna i övrigt.

Underlag för prövning

Som underlag för denna prövning har regionstyrelseförvaltningen för varje bolag granskat bolagens verksamhetsberättelse samt revisorernas granskningsrapport avseende bolagsordning och ägardirektiv.

Utöver detta har en bolagsdag genomförts där regionstyrelsens ledamöter (ordinarie och ersättare) bjudits in för att ges möjlighet att möta bolagets vd/representant. Vid detta tillfälle har bolaget förberett en presentation utifrån följande frågeställningar följt av möjlighet att ställa frågor:

- verksamhet och ekonomi 2024 inkl. väsentliga händelser under året

- bolagets bedömning av efterlevnad av det kommunala ändamålet och befogenheterna enligt bolagsordningen
- bolagets bedömning av hur ägardirektiv och ev. mål har uppfyllts under 2024
- vad som är på gång framåt och förväntad utveckling

Uppsikt och iakttagelse per aktiebolag

AB Gotlandshem

Gotlandshem är ett helägt bostadsbolag som har till föremål för sin verksamhet att inom Region Gotland förvärva, äga, bebygga, förvalta, förädla och försälja fastigheter och tomträtter med bostadslägenheter och därtill hörande kollektiva anordningar samt även med lokaler i de fall lokalerna utgör en mindre del av dessa fastigheter, används för regionens verksamhet eller är kommersiella lokaler som har ett tydligt samband med den övriga verksamheten.

Ändamålet med bolagets verksamhet är att i allmännyttigt syfte och med iakttagande av kommunallagens lokaliseringsprincip främja bostadsförsörjningen i Region Gotland och erbjuda hyresgästerna möjlighet till boendeinflytande och inflytande i bolaget.

Verksamheten ska bedrivas enligt affärsmässiga principer. Likvideras bolaget ska dess behållna tillgångar tillfalla Region Gotland.

Aktieinnehav:

Region Gotland, 100 %

Iakttagelser

Bolaget har ett ägardirektiv som gäller för perioden 1 januari 2024- 31 december 2027.

Under 2024 har arbetet med en organisationsöversyn pågått samt fastighetsinnehavet setts över. Översynen har lett till förberedelser för försäljning av fastigheter. Detta arbete kommer att fortgå under 2025. Arbetet får stor uppmärksamhet och väcker debatt i det offentliga rummet.

Under året har fyra ägarmöten genomförts.

Wisby Strand Congress & Event AB

Bolaget är helägt och har till föremål för sin verksamhet att äga och förvalta fastigheter och därmed jämförlig verksamhet.

Ändamålet med bolagets verksamhet är att med iakttagande av kommunala rättsprinciper utföra en effektiv fastighetsförvaltning. Likvideras bolaget ska dess tillgångar tillfalla aktieägarna.

Aktieinnehav:

Region Gotland, 100 %

Iakttagelser:

Regionstyrelsen gav i fjol uppdraget att ta ett affärsmässigt helhetsgrepp för Wisby Strand Congress & Event AB och vid behov återkomma med förslag till reviderad bolagsordning och ägardirektiv. Arbetet har lett fram till ett nytt ägardirektiv och att personal från GotlandsHem även ansvarar för driften av Wisby Strand Congress & Event AB. I samband med att driften av bolaget flyttades över tillsattes Joakim Martell som vd även för Wisby Strand Congress & Event AB.

Bolaget har ett nytt ägardirektiv som gäller 1 januari 2025 – 31 december 2027.

Under 2024 har tre ägarmöten genomförts.

Gotlands Energi AB

Bolaget har till föremål för sin verksamhet att, direkt eller via hel- eller delägda bolag, bedriva produktion, handel och distribution av energi samt tillhandahålla och bedriva handel med produkter och tjänster inom områden som främjar, stödjer eller kompletterar energiverksamheten. Bolaget ska vidare genom dotter- och intressebolag äga och förvalta fast och lös egendom samt bedriva annan med det föregående förenlig verksamhet.

Aktieinnehav:

Vattenfall, 75 %

Region Gotland, 25 %

Iakttagelser:

Under året har tre ägarmöten genomförts.

Bolaget har under året genomfört en omorganisation.

Bolaget står inför stora investeringar, framförallt inom elnätsverksamheten men även inom fjärrvärmeverksamheten, som Region Gotland behöver vara med och ta ansvar för. Även beredskapsfrågan påverkar bolaget

Region Gotlands ekonomiska läge i kombination med bolaget kommande investeringsbehov och att det finns en hel del värde i bolagets verksamheter, föranleder ett behov av att utreda nyttan och värdet av Region Gotlands ägande i bolaget. Regionstyrelsen föreslås därför vid mötet den 1 april ge Regiondirektören i uppdrag att genomföra en översyn av ägandet i bolaget (-en).

Gotlands Filmfond AB (svb)

Bolagets uppdrag är att stimulera film- och dramaserieproduktion på Gotland och i möjligaste mån till filmstudion Kustateljén, i syfte att stärka Gotlands attraktionskraft och bidra till mediainducerad turism.

Aktieinnehav:

Region Gotland, 100 %

Iakttagelser:

Under året har ägardialogen, som en del i uppdraget att utveckla ägarstyrning och uppsikt av regionens bolag, utvecklats.

I samband med fjolårets uppföljning konstateras att giltighetstiden för ägardirektivet passerats och att bolagsordningen bör bli tydligare avseende verksamhetens ändamål.

Under 2024 har ett nytt ägardirektiv tagit fram för perioden 2024 – 2027 och ändamålet i bolagsordningen förtydligats.

Under året har två ägarmöten genomförts.

Almi Företagspartner Gotland AB

Föremålet för bolagets verksamhet ska vara att stärka utvecklingen av regionens näringsliv med utgångspunkt i regionens behov och samtidigt verka för en hållbar tillväxt. Bolaget ska, på moderbolagets uppdrag, bedriva verksamhet i enlighet med statlig förordning om regionala utvecklingsbolag i form av rådgivning och finansiering. Verksamheten ska medverka till att konkurrenskraftiga, och därmed hållbara, små och medelstora bolag utvecklas och blir fler.

Aktiekapital:

Almi Företagspartner AB, 51 %

Region Gotland, 49 %

Iakttagelser:

Under 2024 har Almi fokuserat på hållbart företagande och att arbeta för att ge fler företag möjligheten att växa mer.

Almi har under året arbetat med sammanslagningen av Almi Gotland och Almi Småland (Kalmar, Kronoberg och Jönköping). Detta genomförs sannolikt under 2025. Region Gotlands ägarandel går då från 49% till 7%.

Gotland Grönt Centrum AB (svb)

Bolaget ska bedriva utbildningsverksamhet, skolorjordbruk, restaurangverksamhet, konferensverksamhet, uthyrning av lokaler, utvecklingsverksamhet samt därmed i övrigt förenlig verksamhet med inriktning på de gröna näringarna. Befintliga resurser utnyttjas effektivt utan att ta kommersiella risker.

Aktieinnehav:

Hushållningssällskapet Gotland, 55 %

Region Gotland, 35 %

Lantbrukarnas Ekonomi AB, 5 %

Tillväxt Gotland, 5 %

Iakttagelser:

Under 2024 togs ett förslag nytt ägardirektiv fram. Regionfullmäktige beslutade i linje med förslaget den 27 februari 2025. Fastställande av ägardirektivet sker på bolagsstämman i april 2025.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen bedömer att verksamhet som bedrivits i de hel- och delägda aktiebolagen med, i förekommande fall dotterbolag, under 2024 är förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och har utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

Beslutsunderlag

Region Gotlands aktieägarpolicy*

Bolagsordning och ägardirektiv för respektive bolag*

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-03-17

*Länk: <https://gotland.se/region-och-politik/sa-styrs-region-gotland/forfattningssamling-och-styrande-dokument/bolagsordningar-stiftelser-och-stadgar>

Regionstyrelseförvaltningen

Stefan Hollmark
Regiondirektör

Elin Lydahl
Administrativ direktör och bitr. förvaltningschef

Skickas till

Ekonomidirektören
Respektive bolag